Invester for en bedre fremtid

5 tips for å få mer ut av sparepengene dine

05

04

03

02

01

EFAMA

Sparing er...

å sette penger til side

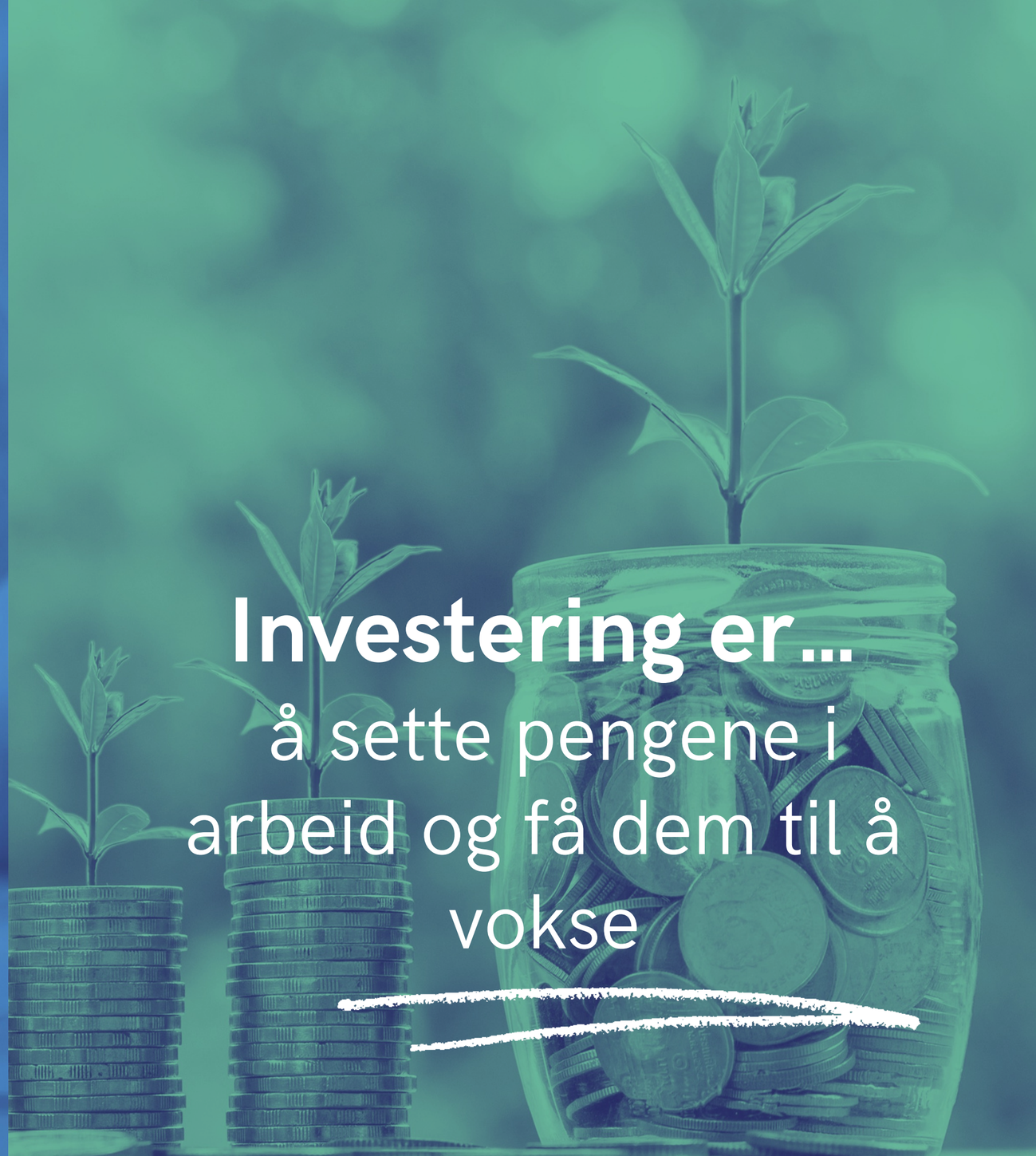

Investering er...

å sette pengene i arbeid og få dem til å vokse

Sparepenger plassert på en bankkonto i dag, faller faktisk i verdi

Ved å spare i verdipapirfond kan du oppnå realavkastning (avkastningen overstiger inflasjonen)

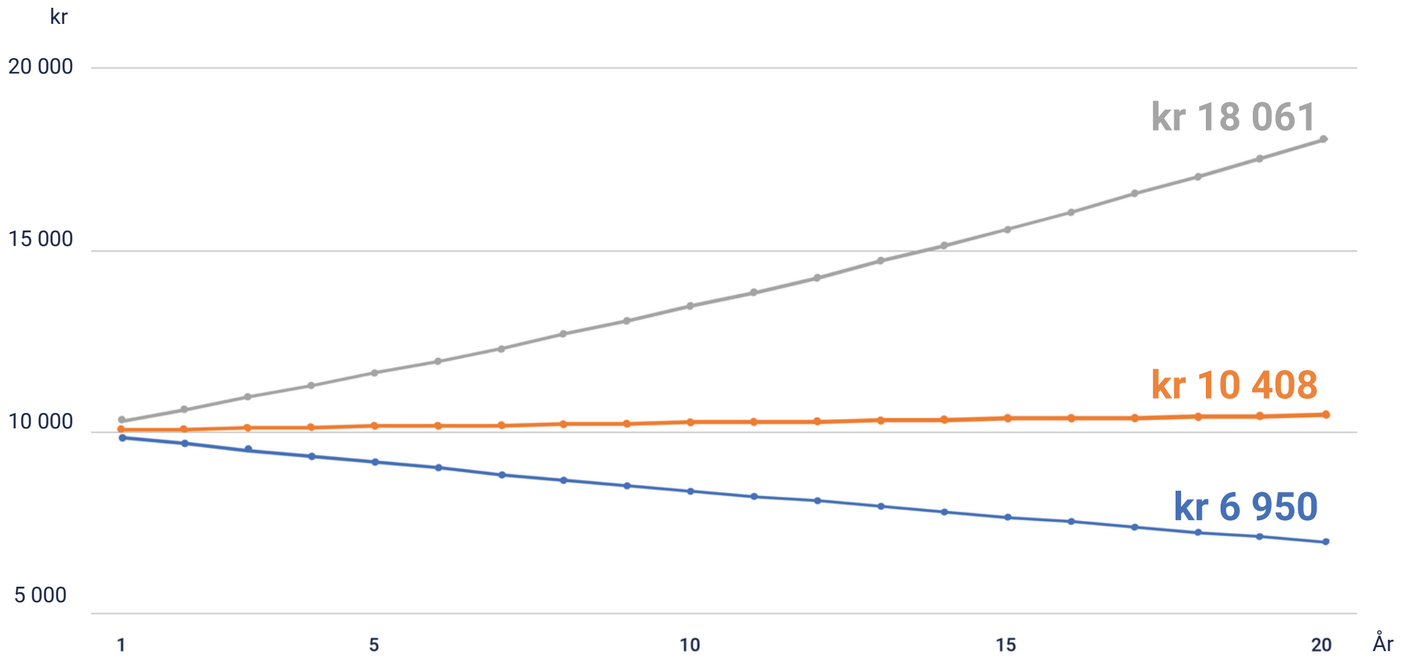

Nominell verdi på kr 10 000 beholdt på en bankkonto i 20 år, forutsatt en årlig nominell avkastning på 0,20%

Kjøpekraft på kr 10 000 beholdt på en bankkonto i 20 år, forutsatt en årlig nominell avkastning på 0,20% og en inflasjonsrate på 2%

Kjøpekraft på kr 10 000 investert i 20 år, forutsatt en årlig nominell avkastning på 5% og en 2% inflasjonsrate

- 10 000 kroner plassert på en sparekonto i banken i dag, gir renter på rundt 20 kroner (0,2%) per år.
- Om du lar de 10 000 kronene bli stående på denne kontoen, vil du etter 20 år fortsatt kunne ta ut 10 000 kroner, men egentlig vil de bare være verdt rundt 6 950 kroner i dagens verdi, på grunn av inflasjon.
- Inflasjonen gjør at pengene dine blir mindre verdt for hvert år.
- Men om du investerer 10 000 kroner i 20 år i et verdipapirfond som gir 3% årlig realavkastning, vil beløpet ha steget til 18 061 kroner, justert for inflasjon. Se selv!

Å investere kan virke litt skummelt, men det er ikke så komplisert, eller risikabelt som du tror.

Om du følger noen enkle retningslinjer, kan alle som har noen penger å spare bli en investor.

Slik gjør du det →

TIPS # 01

Sett opp et budsjett

TIPS # 02

Start å investere så tidlig som mulig, selv små beløp

TIPS # 03

Lær deg å vurdere risiko

TIPS # 04

Ikke legg alle eggene i samme kurv

TIPS # 05

Kom i gang

TIPS #

01

Sett opp et budsjett

Begynn med å beregne hvor mye du kan spare, helst hver måned

TIPS #

01

Sett opp et budsjett

Få oversikt over:

- **Inntekt:** lønn
- **Nødvendige kostnader,** som husleie/lån, strøm, mat, forsikringer, barnepass, skatter og avgifter etc. som du ikke får gjort så mye med.
- **Ikke-nødvendige kostnader,** som fritidsaktiviteter, ferie, klær, restaurantbesøk, som er enklere å gjøre noe med.

INNTEKT − KOSTNADER = SPARING

For å komme frem til et «investeringsbudsjett», er det lurt å først dele **sparingen i 3 typer**:

#1 En regnværsdag

Trygg/lett tilgjengelig sparing til uforutsette hendelser, om du for eksempel mister jobben, eller til reparasjon av ting som går i stykker hjemme, +/- 3-6 månedslønner.

#2 Til sparemål

Sparing til livshendelser og mål, som bolig, bil eller ditt drømmebryllup.

#3 Pensjonssparing

Sparing til pensjon utover det du får fra folketrygden og arbeidsgiver, som trolig vil være mindre i fremtiden enn i dag.

Det er din målbaserte sparing og pensjonssparing som egner seg til investering der pengene jobber for deg.

TIPS #

02

Start å investere så tidlig som mulig, selv med små beløp

“Someone is sitting in the shade today because someone planted a tree a long time ago”

-Warren Buffet-

TIPS #

02

å investere så tidlig som mulig, selv med små beløp

Å starte tidlig og regelmessig med sparingen, er nøkkelen til å få pengene dine til å vokse over tid

- Jo tidligere du starter, jo større er potensialet for vekst.
- **Tid er viktigere for vekstpotensialet enn størrelsen** på beløpet du investerer, takket være **rentes rente-effekten**.
- Rentes rente betyr at du får mer igjen for pengene du investerer: både på beløpet du investerer, og på avkastningen det genererer.
- Ved å starte tidlig får du mulighet til å tilegne deg kunnskap om de finansielle markedene og om investeringsprodukter.
- Du kan velge investeringsprodukter som har en positiv innvirkning på samfunnet og/eller miljøet.
- Om du ikke har startet ennå, ikke bekymre deg: Det er aldri for sent å begynne.

Rentes rente-effekten

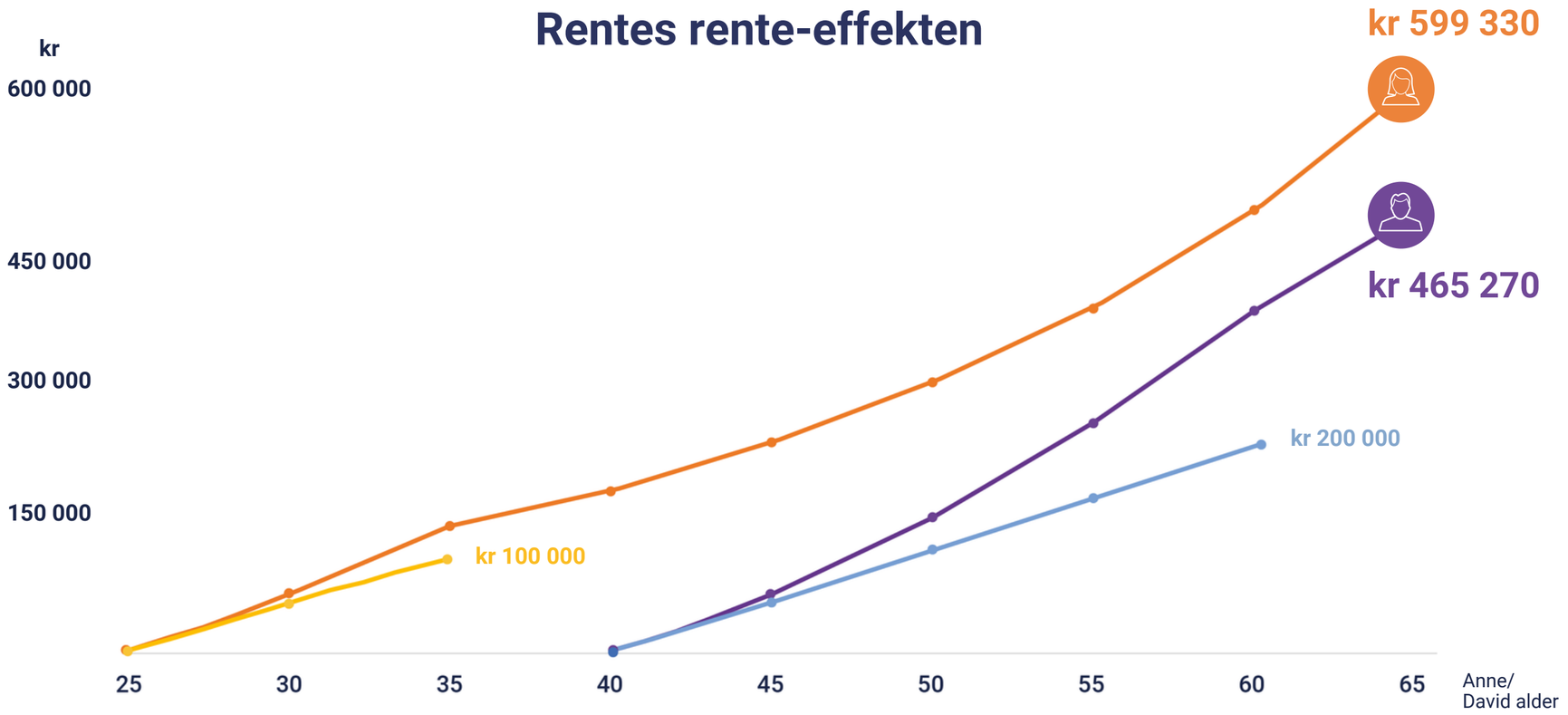

Forutsatt en gjennomsnittlig nominell avkastning på investeringen på 5% per år

- Utvikling på Annes formue
- Utvikling på Annes opprinnelige sparebeløp
- Utvikling på Davids formue
- Utvikling på Davids opprinnelige sparebeløp

Ifølge forskning publisert av Credit Suisse forskningsinstitutt i samarbeid med London Business School, fikk Baby Boomer-generasjonen (f. 1945-ca. 1964) en årlig realavkastning på 6,4% på en portefølje bestående av 70% aksjer og 30% rentepapirer. Avkastningen på en tilsvarende portefølje er forventet å falle til rundt 3% i de kommende tiårene eller rundt 5% i nominelle termer.

ANNE

- Investerte 10 000 kroner hvert år i en 10-års periode
- startet da hun var 25
- ender opp med 599 330 kroner når hun blir 65

DAVID

- Investerte 10 000 kroner hvert år i en 20-års periode
- startet da han var 40
- ender opp med 465 270 kroner når han blir 65

Anne starter tidligere, investerer mindre totalt, men tjener mer enn David.

TIPS #

03

Lær deg å vurdere risiko

“The biggest risk is not taking any risk”

-Mark Zuckerberg-

TIPS #

03

Lær deg å vurdere risiko

Det er noen viktige prinsipper å følge…

- **Jo lenger investeringsperiode, jo mer risiko kan du ta.** Hvis du er ung og sparer til pensjon, kan du ta høyere risiko
- Om du for eksempel ønsker å kjøpe bolig i løpet av de neste 5 årene, bør du ikke ta for høy risiko på disse sparepengene
- **Hold hodet kaldt når det er raser på verdens børser.** Erfaring tilsier at det lønner seg å sitte stille i båten og vente til markedet stabiliserer seg
- **IKKE PRØV** å forutse aksjemarkedets bevegelser
- I stedet, **fokuser på din langsiktige sparestrategi**

TIPS #

04

Ikke legg alle eggene i samme kurv

TIPS #

04

Ikke legg alle eggene i samme kurv

- **Spre risikoen** ved å kjøpe mer enn en type spareprodukter
- **Diversifiser sparingen** din mellom ulike produkter, selskaper, bransjer, land…
- **Vurder å kjøpe verdipapirfond,** selv med små beløp
- **Verdipapirfond** samler penger fra tusenvis av småsparere og investerer dem i produkter som sprer risikoen for deg. Fondet blir **forvaltet av en fondsforvalter** som har som jobb å sikre at pengene dine fortsetter å vokse

Diversifisering

- Folk som investerte 1000 euro i selskapet Zynga i desember 2011, for eksempel, endte opp med 247 euro ved utgangen av 2012, dvs. at de tapte 75 % på investeringen.
- De som i stedet diversifiserte investeringene sine på aksjer i fire ulike selskaper (f.eks. Zynga, Nestlé, Shell, Booking.com) tapte bare 12%.
- Ved utgangen av 2020, var aksjene til Zynga 11% høyere enn i 2011, mens den diversifiserte porteføljen hadde generert en total avkastning på 115%, til tross for et stort tap i Shell-aksjen.

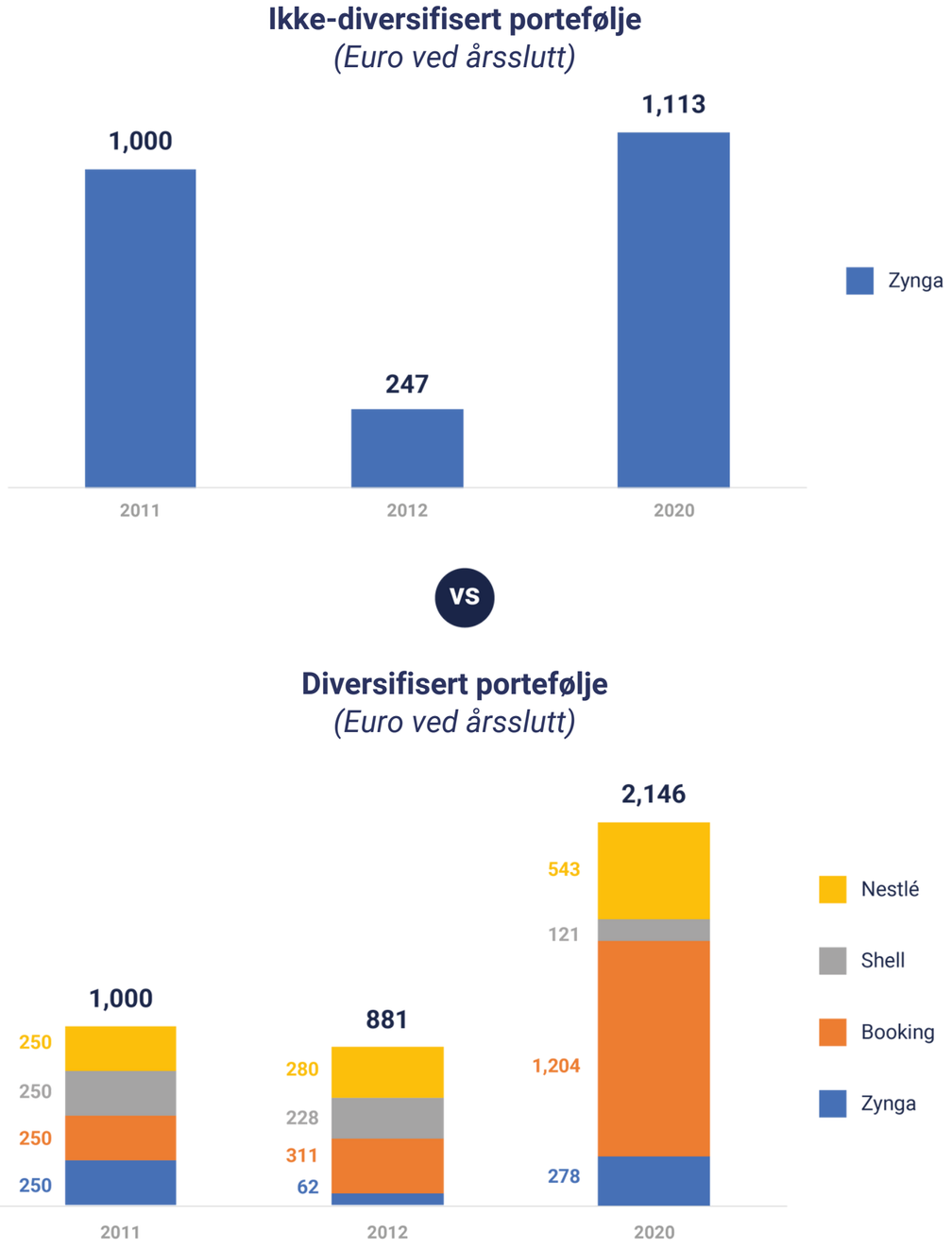

TIPS #

05

Kom i gang

TIPS #

05

Kom i gang

Når du har bestemt deg for **hvor** mye du vil investere og **hvor mye risiko** du er villig til å ta, har du ulike valg for å komme i gang:

- **Åpne en aksjesparekonto på en nettbasert investeringsplattform.** De tilbyr ulike verktøy for å kjøpe og selge aksjer, obligasjoner og fond og enkelte tilbyr robotrådgivning.

- **Ta kontakt med en finansrådgiver** for personlig rådgivning (samtalen vil handle om dine privatøkonomiske forhold, preferanser når det gjelder bærekraft og andre mål for sparingen, hvilken avkastning du ser for deg og dermed hvor stor risiko du bør ta etc.)

- Ta **kontakt med din lokale bank**, på nett eller fysisk

- Sjekk ut **anerkjente investerings-/finanseksperter** på sosiale medier eller podcaster.

- **Forbered** deg godt til eventuelle møter og **still mange spørsmål**

Viktige spørsmål å stille før du investerer…

Mål: Passer denne investeringen for mine finansielle og bærekraftige/etiske investeringsmål?

Risiko: Hvor mye kan jeg tape?

Belønning: Hvordan har dette produktet prestert over tid?

Kostnader: Hva koster det å kjøpe, eie og selge dette investeringsproduktet?

Tidsramme: Hvor enkelt vil det være å selge hvis jeg trenger pengene med en gang?

Informasjon: Hvor kan jeg få mer informasjon om denne investeringen?

Alternativer: Hvilke andre investeringsmuligheter har du?

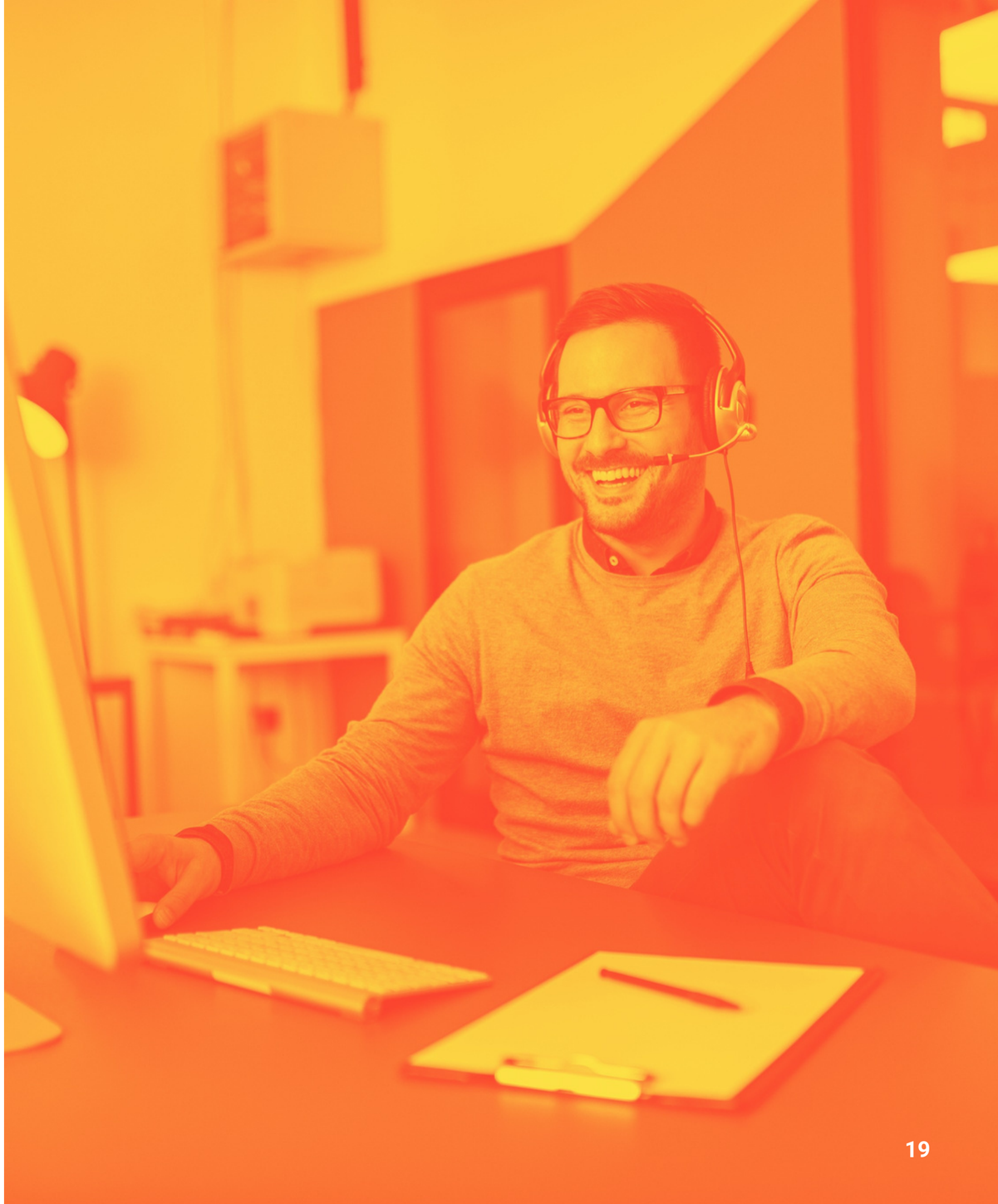

Så nå, er det opp til deg!

Du er kanskje overrasket over å se at investering ikke er så farlig likevel. Og det er en herlig følelse når du ser at sparepengene dine virkelig begynner å vokse.

Nyttige linker

- Den lille fondshåndboken
- Vanskelige ord og uttrykk enkelt forklart

Original versjon:

EFAMA

Norsk oversettelse:

VFF

KONTAKTINFORMASJON
info@efama.org - www.efama.org

oktober 2021